

?El dolor aliè

No és fàcil parlar del dolor. N'existeixen reticències evidents entre d'altres raons perquè amaga el patiment propi. I és precisament aquest rebuig al sofriment el que ens fa buscar tantes distraccions com siguin necessàries per evitar que el dolor dels altres es converteixi en tema de conversa.

El dolor dels altres m'acompanya des dels meus primers tempteigs amb la Medicina l'any 1996. El veritable problema per a un metge apareix quan aquest patiment esdevé una conversa amb ell mateix, una disjuntiva a la qual s'ha d'enfrontar diàriament. Un dilema algunes vegades insuportable que neix des de la ingenuïtat i el desconeixement a la universitat, on cap professor gosa trencar la inèrcia de qualsevol de les seves classes magistrals per compartir el titular que la gestió del dolor dels altres és el major repte que ha d'afrontar qualsevol professional de la Medicina. Assumim que la pitjor perspectiva de la malaltia és propietat de qui la pateix, però seria deshonest no reconèixer que costa observar-la des de qualsevol angle, sobretot quan el patiment acostuma a ser inversament proporcional a la distància que ens separa d'ell.

Com a metge, saber una mica més sobre l'evolució natural d'una malaltia et permet conèixer-la millor però ni de bon tros entendre millor la seva duresa, la seva extrema crueltat en ocasions ni tampoc l'aleatorietat amb què selecciona les seves víctimes. Amb tot, des d'aquells primers contactes amb la professió als anys noranta, no he deixat de reflexionar des de dins. Des de l'ànima d'un ésser humà que intenta sobreviure a l'explosiva barreja de l'alegria de molts i el patiment de tants altres que viatgen a bord d'un mateix comboi emocional entossudit a mantenir-se flotant per més desfavorable que pugui ser l'onatge. I si alguna conclusió he pogut extreure durant tots aquests anys és que el dolor dels altres em resulta de tot menys aliè. Ni puc ni vull sentir-me còmplice de comportar-me com un *voyeur* més que es limita a obrir la finestra per treure el cap i contemplar tota la cruesa del dolor sense immutar-se. Encara que a vegades no pugui evitar formar part d'una estranya dualitat que ens empetiteix en la mesura que el dolor de l'altre pugui semblar en ocasions un miratge que no volem acceptar.

Una de les malalties que sempre m'han generat més respecte és el càncer. I això no ha canviat en absolut amb el pas dels anys. Encara em costa -i molt- tornar a l'instant en què la meva cosina des del seu llit de mort li deia a la seva mare «ara sí que sembla que això s'ha acabat» i deixava de respirar després d'una dolorosa lluita davant d'un càncer de mama metastàtic que se l'emportava amb 33 anys. Llavors jo en tenia 19. Després de tot allò, el temps va passar mentre jo pensava com n'era d'afortunada per apropar-me lliure de malaltia a l'edat que ella tenia quan va morir. Tot i que ja han passat més de 20 anys d'aquell moment tan amarg, reconec que mai no he respirat tranquil·la. M'he limitat a sentir-me afortunada perquè la vida m'ha donat un llarg període de treva que haig d'aprofitar ni que sigui per tots aquells anys dels quals la Mònica no va poder gaudir.

No cal que pensem en el càncer per parlar de dolor. Vaig dedicar-me a l'Oftalmologia per ajudar les persones a poder veure la realitat, o si més no per ajudar-les a veure-la amb la major nitidesa possible, perquè ha de ser extremadament dolorós perdre's l'espectacle d'observar allò que ens envolta. Dels milions d'éssers humans que convivim al món, uns 39 són cecs. En molts casos, es tracta d'una ceguesa reversible causada per la pobresa i la manca de recursos. Una forma de començar a combatre la misèria passa per afrontar-la mirant-la als ulls, assumint que molts d'aquells que ens miren en els països menys desenvolupats ni tan sols poden veure'ns. Per compartir el dolor de qui, a més de conèixer la precarietat, no pot veure el món. L'exercici de la meua vida professional ha estat a cavall entre l'alegria de retornar la visió perduda a les persones i el dolor compartit amb aquells que un dia van poder veure per deixar de fer-ho de cop i volta, d'aquells que van néixer sense haver vist mai i també d'aquells que -tot i que van poder gaudir de l'espectacle de veure- el món se'ls va anar apagant a poc a poc fins a esdevenir un vague

record. En qualsevol de les seves formes, la crueltat de no poder mirar al nostre voltant mereix que li dediqui aquestes línies des de la meva vessant més humana, que no puc separar de la professional.